

ПРОБЛЕМА ГУМАНІЗАЦІЇ ТА ГУМАНІТАРИЗАЦІЇ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Іванов К. І.

Науковий керівник – к. філос. н., доц. Старікова Г. Г.
Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Леніна, 14, каф. філософії, тел. (057) 702-14-65)
E-mail: iv.konstantin.ig@gmail.com, тел. (093) 771-85-57

This report addresses the problem of humanization of modern Ukrainian higher technical education.

Одними з найважливіших функцій будь-якої вищої освіти є розвиток свідомості й високих моральних принципів у особистості, а також сприяння розумінню і прийняттю суспільних цінностей, що становлять основу сучасного демократичного суспільства. Тому завданням вищої освіти, зокрема технічної, є не просто передача знань щодо конкретних технологій зі спеціальності, але і формування особистості самого студента, розвиток його індивідуальних якостей.

Науково-технічний прогрес докорінно змінив розуміння і тлумачення поведінки людини, її духовного життя, світу людської культури. Це неодноразово спричиняло низку найгостріших соціальних, економічних, політичних та екологічних проблем, пов'язаних із людським фактором. У зв'язку з цим постає проблема виховання не тільки висококласного технічного спеціаліста, але й людини-гуманіста. Проблема гуманізації та гуманітаризації освітнього процесу у вищих навчальних закладах знайшла своє відображення в дослідженнях багатьох вчених, як закордонних, так і вітчизняних.

Гуманізація – це процес створення умов для самореалізації, самовизначення студентів, орієнтація навчально-виховного процесу у вищій технічній школі насамперед на процеси формування особистості у всій багатогранній повноті її інтелектуального, культурного, психологічного і соціального розвитку.

Гуманізація освіти полягає у найповнішому розкритті в людині її багатогранності та забезпеченні пріоритетності загальнолюдських цінностей, в утвердженні людини як вищої соціальної цінності та гармонізації стосунків людини і навколишнього середовища, суспільства і природи.

Поняття гуманізації вищої технічної освіти тісно пов'язано з процесом гуманітаризації навчального процесу.

Гуманітаризація – це підвищення питомої ваги соціально-економічних і інших гуманітарних навчальних дисциплін, удосконалення їх змісту й методики викладання з метою формування та забезпечення розвитку високих моральних якостей випускників вищих технічних

навчальних закладів. Гуманітаризація освіти, покликана сформувати цілісну картину світу, духовність, культуру особистості.

Питанням гуманітарної підготовки вища технічна школа приділяє увагу вже протягом багатьох десятиліть. Але до кінця 80-х років минулого сторіччя гуманітарне знання в вищих технічних навчальних закладах нажаль носило або яскраво виражений ідеологічний, або формальний контекст. З 90-х років минулого сторіччя гуманітарні науки стрімко розвиваються. З'являються нові гуманітарні спеціальності, підвищується кількість гуманітарних дисциплін, що викладаються в технічних вищих учбових закладах, зростає число гуманітарних факультетів і вузів, як державних, так і комерційних.

Але сучасний світ швидко змінюється, тому інженерна освіта XXI століття повинна враховувати нові відношення інженерної діяльності з навколишнім середовищем, суспільством, людиною. Ця діяльність повинна мати гуманний характер, не шкодити природі, суспільству, гармонізувати з ними.

Однак проблема гуманізації вищої технічної освіти набагато ширша, ніж просто збільшення кількості гуманітарних дисциплін в технічному вузі або збільшення годин, що відводяться для їхнього вивчення. Треба розуміти, що традиційна система передачі об'єктивних знань, незважаючи на кількість годин або кваліфікацію викладача, не може повністю допомогти людині в розвитку особистості й становленні ціннісної свідомості. У сучасному світі людина повинна бути пристосована до різноманітної діяльності. Дипломований технічний фахівець, який не є комунікабельним, нездатен висловлювати свою думку та підходити до вирішення проблем з філософської точки зору, не зможе швидко розвиватися у своїй галузі.

Основним шляхом досягнення гуманізації вищої технічної освіти є використання багатого потенціалу гуманітарних наук у повній мірі. З розвитком навичок колективної дискусії, спроможності аргументувати та відстоювати свою думку, а також самостійної творчої роботи у майбутнього інженера також на все життя формується необхідність постійного духовного саморозвитку, підвищення інтелектуальної та соціальної культури.

Таким чином, професійний успіх та конкурентоспроможність сучасного випускника, який отримав вищу технічну освіту, в значній мірі залежить від здатності креативно мислити і діяти, прагнення до самоосвіти та самовдосконалення. Отже, кінцевою метою вищої технічної освіти, яка заснована на принципах гуманізації та гуманітаризації, є виховання не лише фахівця, а також і суспільно активної свідомої особистості. Виховування таких особистостей є вкладом у майбутнє українського суспільства та гарантією його розвитку.